

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «2» вересня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Історія української культури
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон	097 90 600 73
E-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4664
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури» зумовлено потребою глибшого пізнання національної ідентичності здобувачами вищої освіти. Їх інтелектуальний розвиток відбувається в процесі вивчення етапів культурного становлення української державності. Курс передбачає вивчення духовної та матеріальної спадщини України від найдавніших часів до сьогодення. Особливу увагу зосереджено на розгляді важливих питань становлення ідентичності української нації в різних історико-політичних умовах; формування художньо-стильової виразності в творах образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та архітектури; виявлення взаємовпливів світової та української культури.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є вивчення історії культури українського народу в контексті мистецьких видозмін від найдавніших до сучасних проявів. Вивчення курсу направлене на узагальнення знань з історії розвитку народного і професійного мистецтва.</p> <p>Основними цілями дисципліни є: формування усесторонньо-розвинених майбутніх фахівців галузі; набуття необхідних знань для теоретичної та практичної професійної діяльності; естетичне виховання студентів тощо.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Загальні компетентності (ЗК):</p>	
<p>ЗК7. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, виявляти та утверджувати національно-культурну ідентичність, реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства; утверджувати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.</p> <p>ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК10. Здатність поважати різноманітність і полікультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.</p>	
<p>Компетентності предметної спеціальності (ПК) 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)</p>	
<p>ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.</p> <p>ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.</p> <p>ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.</p>	

5. Організація навчання			
Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	18		
Практична робота	12		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 «Середня освіта»	2	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ. зан-тя	сам. роб.
Тема 1. Предмет вивчення історії української культури: поняття і підходи	2		4
Тема 2. Форми найдавнішої української культури: періодизація, особливості розвитку, мистецькі артефакти.	2	2	4
Тема 3. Особливості трипільської культури (символіка орнаменту).	2		4
Тема 4. Культура скіфо-сарматська та слов'янських племен.	2	2	4
Тема 5. Культура княжого періоду IX – XII ст. Особливості розвитку образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Київської Русі.	2		4
Тема 6. Культурна спадщина Галицько-Волинського князівства.	2		4
Тема 7. Освіта і культура України за часів Литовського князівства і Речі Посполитої.	2		4
Тема 8. Культура України доби бароко. Освіта, наука, література.	2		4
Тема 9. Життя і творчість Сковороди Г. С. – філософа, педагога, поета.		2	4
Тема 10. Творчість Шевченка Т.Г. і становлення національної ідеї.		2	4
Тема 11. Художня культура другої половини XIX ст.	2		4
Тема 12. Мистецтво модернізму в культурі першої пол. XX ст.		2	6
Тема 13. Культура періоду незалежності України.		2	6
Тема 14. Розвиток освіти на Прикарпатті: мистецькі школи, професійні технічні училища, заклади вищої освіти. https://pnu.edu.ua/wp:content/uploads/2019/10/Студентський_путівник_2019-2025.10.pdf			4
Разом	18	12	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 30 балів, Контрольна робота – 25 балів; Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 25.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 25 балів Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота – 25.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 30 балів
Допуск до підсумков. контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; Форма задачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора №447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора №417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом №309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с. URL: <https://cutt.ly/1eETelAU>
2. Безклубенко С. Українська культура: погляд крізь віки. Історико-теоретичні нариси. Ужгород: Карпати, 2006. 512 с.

3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Portal, 2021. 408 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0016145>
4. Висоцький О. Ю. Історія української культури: навч. посібник Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. 130 с.
5. Головка О. В. Історія української культури: Навчальний посібник. Харків: ХДУХТ, 2011. 52 с.
6. Зеліско Л. І. Культурологія : навчально-методичний посібник для студентів усіх форм навчання. Івано-Франківськ, 2017. 128 с.
7. Зарішняк І. М., Творун С. О. Історія української культури: навч. посіб. Вінниця: Едельвейс і К, 2011. 326 с.
8. Історія української культури: навчальний посібник для студентів і курсантів вищих навчальних закладів МВС України / авт. кол.; за ред. М.П. Гетьманчука. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. 348 с.
9. Історія української культури: навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять та самостійної роботи студентів спеціальності 034 Культурологія освітнього ступеня бакалавр / укладачі В. А. Дмитренко, В. І. Дмитренко. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. Ч. 1 (від найдавніших часів до середини XVII століття). 136 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/14684>
10. Колтунов О. Ю., Уварова О. О. Історія української культури : навч. посібник. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.
11. Крижановська Н. Є., Нефьодов Д. В. Історія української культури: навчально-методичний посібник. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 200 с.
12. Масол Л. М., Ничкало С. А., Веселовська Г. І., Оніщенко О. І. Художня культура України: навч. посібник. Київ: Вища школа, 2006. 239 с.
13. Пальм Н. Д., Гетало Т. Є. Історія української культури : навчальний посібник. Харків: Видавництво ХНЕУ, 2013. 296 с.
14. Студентський путівник URL:
https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/10/Студентський_путівник_2019-20-25.10.pdf
15. Шабанова Ю.О., Тарасова Н.Ю., Дичковська О.Я. Історія української культури. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. Дніпропетровськ, 2012. 141 с.
16. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: доба модернізації. Київ: Академперіодика, 2022. 706 с. URL: <https://cutt.ly/FeETixAS>
17. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: людність та імперії. Київ: Академперіодика, 2022. 436 с. URL: <https://cutt.ly/OeETuETs>

Додаткова:

18. Білоконенко С. П., Гонтар О. В., Котова Н. О. Українська та зарубіжна культура. Історія України (вибрані лекції): навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2004. 332 с.
19. Борисова О., Климов А. Історія Української державності. У 2-х томах. Київ: Кондор, 2018. URL: <https://online-condor.com.ua/catalog/humanitarna-literatura/istoriya-ukrayinskoyi-derzhavnosti-pidruchnyk-dlya-vyshchikh>
20. Відейко М. Ю. Трипільська цивілізація. Київ: Критика, 2003. 184 с.
21. Власов В. С. Історія української культури: від середньовіччя до початку новітньої доби: навч. посіб. до курсу за вибором для 10–11 кл. сусп.-гуманіт. напряму загальноосвіт. навч. закл. Київ: Педагогічна думка, 2012. 128 с.
22. Гуржій О. Західна Європа та Гетьманщина в середині XVII – XVIII ст.: Соціально-економічні аналогії, закономірності, специфіка / Відп. ред. В.А. Смолій. К., 2021. 128 с.
23. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька Україна. Боротьба за державу (XVI-XVII ст.). К.: АРІЙ, 2020. 368 с.
24. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 544 с.

25. Історія України [текст]: Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 188 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/pidgotovka/istoriya-ukraini-tetarchuk-iv-1/read>
26. Краснянська Н. Д., Слободянюк О. Р. Історія України та історія української культури: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2018. 207 с.
27. Мицик Ю. А., Бажан О. Г. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України. К.: ТОВ Видавництво «КЛІО», 2020. 688 с.
28. Огієнко І. Історія українського друкарства. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 504 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/istoriya-ukrainskogo-drukarstva-1/read>
29. Попович М. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1998. 728 с.
30. Тимофієнко В. І. Архітектура і монументальне мистецтво. Терміни та поняття. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва. Головкивархітектура, 2002. 472 с.
31. Чухліб Т. Гетьмани України: військо, політика, держава. К.: Арій, 2021. 352 с.
32. Чухліб Т. Козацька Україна на міжнародній арені. Київ: Видавництво «Арій», 2023. 352с.
33. Шауренко О., Барвінок О. Історія первісного суспільства: навч. посіб. Київ: Кондор, 2022. 192 с. URL: <https://online-condor.com.ua/catalog/humanitarna-literatura/istoriya-pervisnoho-suspilstva-navch-posib>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Сайт наукової літератури: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
2. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
3. Інститут історії України НАН України: <http://www.history.org.ua/>
4. Днеслово: інтернет-збірник наукових праць: http://dneslovo.at.ua/load/istorija_ukrajini/24
5. Українська історична книга: <http://historybooks.com.ua/>
6. Ізборник (збірники документів з історії України): <http://litopys.org.ua/>

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну